

Het dal van de nachtegaal

Een optimale stem binnen ieders bereik

Naam: Nachtegaal, *Luscinia megarhynchos*
Familie en populatie: Nachtegaal

Omschrijving: Bijna iedereen heeft wel eens gehoord over de fabelachtige zangvaderen van de nachtegaal. Slechts veertien hebben in ons gewest. De nachtegaal is een onopvallende vogel die verscholen leeft in het struikgewas. Dit is een vogel met een rijk repertoire met verschillende zangsoorten en klanken zijn fascinerend. Probeer de nachtegaal ook te horen aan de hand van de afbeelding die duidelijk te horen, zodat de aanwezigheid van de vogel ook goed opgenomen kan worden.

Leefomgeving: De nachtegaal voelt zich het meeste op zijn gemak op dorre, open plekken met veel ondergroei van bomen en struiken. Meestal zit in roestrossen met een goed ontwikkelde struiklaag, maar ook in dichte houtwallen. Het voedsel wordt gevonden in de dikke struiklaag op de bodem. Het zwaaierpunt van de verspreiding ligt in de duinstreek.

Breedtijd: Broeden vanaf half mei, jaarlijks één legsel met 3-7 eieren, dicht bij de grond in struiken.

Breedduur: Ca. 13 dagen. Als ze zijn uitgekomen worden ze nog tot 2 weken door de ouders verzorgd.

Nestplaats: Het nest van de nachtegaal ligt op of vlak boven de grond. Het is een bouwsel van allerlei takjes, mos en gras.

Voedsel: Het voedsel bestaat uit wormen, insecten, onwormen, hooiwagens, regenwormen, larven, spinnen en diertjes. Ook het landvoedsel op de grond, op vaak donkere plekken in struiken.

Overwintering: In de winter trekt de nachtegaal naar de kust en naar Afrika. In april zijn de eerste alweer in ons land en in juni juli tot begin oktober vertrekken ze weer.

Aandachtspunten: Nachtegaal zijn nog steeds vrij zeldzaam broedvogels in Nederland. Vooral in de duinstreek en op de Veldstratenlanden zijn er nachtegaalen. Ook Friesland kent nog nachtegaalen. In Oost- en Zuid-Nederland zijn er echter minder vogels met de nachtegaal. Sinds de jaren 1970 is er sprake van een sterke achteruitgang. Dit is de reden dat de nachtegaal in 2004 als kwetsbaar op de Nederlandse rode lijst is gezet.

Ruimtevereisten:
 - vegetatie rijk aan kruipend gras, heesterlaag - 60% bedekken
 - open veld op 0,2 tot 0,4 m
 - dichte struiklaag onder veel bomen
 - zonnig gebied
 - hoge meening
 - bodem kan vochtig en droog zijn
 - rustige plek

Nestbenodigheden:
 Locatie:
 - in de buurt van bomen en rozen, in de kruisen- en struiklaag van gemiddelde bomen in hekken en struiken van gecultiveerd land, of in de kruisen- en struiklaag van openvelden en parken.
 - erg verborgen in halfstruik
 - in een dichte kruislaag direct op de grond of in de vegetatie tot max. 50 cm hoog
 - in de buurt van takken van struiken of jonge bomen als roestroggen
 - bodem moet vlak, zacht en gemakkelijk toegankelijk zijn, niet te dicht bij de dekking waar roofdieren zich kunnen verschullen, maar dichtbij genoeg zodat de vogels het nest dekking kunnen vinden.
 - wachtruimes in de buurt van bodems om te dragen en te zonnereken, wat ook wordt gebruikt voor persoonlijke hygiëne.

Neststructuur, diepe losse kam:
 - droge bladen kruidstelen (vaak brandnetel)
 - grasstengels of riet takken
 - wortels en bestuivers

Nest materialen: halm van het nest
 - spie halm, grasstengels en velds van oude brandnetelstelen

Voedsel:
 - insecten en hun larven (vooral rupsen), regenwormen en spinnen
 - in de zomer en herfst bestaat het voedsel uit bessen en fruit.

Verstoringen:
 - zeer vatbaar voor storingen
 - huiskatten
 - egels en oekroos
 - ontbreking van het nest

